

ADVIES

Aan: De Gemeenteraad van Helmond

Datum: 12 april 2022

Betreft: Advies van de informateur

Geachte Raad,

Op verzoek van de fractie van GroenLinks ben ik na de verkiezingen van 16 maart jongstleden aan de slag gegaan als informateur. Op 4 april stuurde ik u een tussenrapportage. Daarna is verder gesproken met diverse fracties om te komen tot een coalitie, die voldoende programmatische samenhang, onderling vertrouwen en continuïteit van beleid kan koppelen aan een hecht team met bestuurskracht. Zo kunnen in collegiale samenwerking de opgaven waar de stad voor staat worden aangepakt. Zoals ik in mijn tussenrapportage al schreef laat de verkiezingsuitslag ruimte voor een meervoud aan coalitiemogelijkheden. Voor ik daar nader op inga, schets ik u nogmaals kort wat de verschillende fracties mij in de eerdere gespreksronden hadden meegegeven.

Opbrengst eerste en tweede ronde gesprekken

Met elk van uw fracties heb ik goed en constructief gesproken over de coalitievorming in Helmond. Alle partijen vinden dat er een stevige inhoudelijke basis voor samenwerking moet zijn. Stabiliteit van bestuur en continuïteit van beleid staan bij veel fracties voorop. De samenleving is zich nog maar net aan het herstellen van de coronapandemie. De invloed van de oorlog in Oekraïne is groot en brengt naast de noodzaak van opvang van mensen een nog verdere stijging van de energielasten en vooral ook veel onzekerheid met zich mee. Daarnaast is de financiële situatie van gemeenten, ook die van Helmond, ongewis, en wordt van de ambtelijke organisatie veel gevraagd.

Tegelijkertijd kent de stad op het gebied van wonen, de energietransitie en kansengelijkheid van mensen vooral ook forse opgaven. Op de schaa sprong die de regio doormaakt zal een college eveneens met kracht en voortvarendheid moeten anticiperen. Veel partijen delen de zorgen over de groeiende tweedeling in de stad op het gebied van inkomen, gezondheid en maatschappelijk welbevinden. Er zijn grote inspanningen nodig om de kloof te dichten tussen inwoners en politiek, zoals die zich ook uitte in de opnieuw gedaalde opkomstcijfers bij de meest recente verkiezingen. Het belang van goede en voldoende participatie met de inwoners in de stad is door alle partijen benadrukt.

Ik meldde u in mijn tussenrapportage dat er uit de gesprekken twee hoofdrichtingen voor een nieuwe coalitie naar voren kwamen, die door mij parallel aan elkaar zijn onderzocht. De eerste, waar een aantal partijen zich sterk voor maakt, is de grootste drie partijen samen met een vierde partij. De tweede optie die door meerdere partijen is genoemd is voortzetting van (de kern van) de huidige coalitie, al dan niet met varianten in de samenstelling ten opzichte van nu.

Verdere verkenningen en advies

Ondanks de gedeelde zorg over de relatie met de kiezer, stuitte het verkennen van de eerste hoofdoptie op grotere politiek-inhoudelijke verschillen dan de tweede hoofdoptie. Dat is ook begrijpelijk, omdat het in de eerste optie om een bundeling van partijen met verschillende posities in het politieke spectrum gaat. Met name werd ook het evenwicht in de samenstelling tussen links, midden en rechts verschillend gewogen en was er binnen deze optie weinig onderlinge bewegingsruimte. Een overeenstemming was hierdoor moeilijk te vinden.

In de verdere verkenningen die ik heb gevoerd zijn binnen de tweede hoofdoptie meerdere varianten onderzocht. Uiteindelijk bleek de beste kans op een op continuïteit en vertrouwen gerichte coalitie met een ruime mate van programmatische overeenstemming te liggen bij een

brede samenstelling. Vier partijen uit de coalitie 2018 - 2022 vormen daarvan de kern, aangevuld met partijen die het beleid van de afgelopen jaren willen voortzetten en verder vorm en inhoud willen geven. Na ampele beraadslagingen en het onderzoeken van de diverse varianten adviseer ik u gesprekken over een op collegevorming gericht bestuursakkoord te starten met:

GroenLinks, SP, D66, Lokaal Sterk, 50PLUS, PvdA en DENK.

De genoemde partijen willen in gezamenlijkheid komen tot een college dat exclusief burgemeester bestaat uit zes formatieplaatsen, verdeeld over zeven personen. De fractie van DENK heeft daarbij aangegeven aan deze coalitie deel te nemen zonder een eigen wethouder te leveren.

Vervolgopgave

Het is mij gebleken dat tussen deze fracties een groot vertrouwen bestaat om gezamenlijk de opgaven waar Helmond voor staat op te pakken. In mijn tussenrapportage formuleerde ik dat als volgt: "Helmond heeft een coalitie nodig, die **dicht bij de burger** staat en **herkenbaar** is in de stad. ... Er is een breed inzicht dat **stabiliteit van bestuur en continuïteit van beleid** een coalitie vergen, die de opgaven in **samenhang en onderling vertrouwen** en met steun van **meer dan alleen coalitiepartijen** kan uitvoeren. Ze vergen een coalitie die plannen die al klaarliggen kan realiseren, deze kan uitbouwen waar de situatie dat vergt en tegelijkertijd ook kan inspelen op ontwikkelingen in een onzekere toekomst. Stabiliteit vergt ook dat er een college komt dat programmatisch en inhoudelijk dicht bij elkaar kan komen."

De genoemde fracties hebben aangegeven deze opgave (verder) te willen oppakken en te willen investeren in een bestuursakkoord dat ruimte biedt voor het vinden van breed draagvlak met de overige fracties in de raad. Ik adviseer daar in de formatieperiode ook de gelegenheid voor te creëren. Dat geeft de raad als geheel extra mogelijkheden om zijn rol als stadsbestuur op te kunnen pakken en te kunnen blijven inspelen op (nieuwe) maatschappelijke ontwikkelingen.

Nogmaals wil ik alle fracties danken voor hun bijdragen en de creativiteit die nodig was om tot dit advies te komen. Ik spreek de verwachting uit dat met dit advies een belangrijke stap gezet kan worden richting collegevorming.

Frits Lintmeijer
(Informateur)